

ՎՐԴ ԴԱՍԱՐԱՆ

ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ԹԵՄԱՏԻԿ ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄ

(շաբաթական 1 ժամ, տարեկան՝ 34 ժամ)

№	Դասաժամ	Դասի բաժինը, թեման, կյուրը	Ուսուցանվող նյութի պարագրաֆը և էջը դասագրքում	Ինքնուրույն աշխատանք
ԳԼՈՒԽ 1. ԱՍՏՎԱԾԱՇՈՒՆԶ ՄԱՏՅԱՆ				
1	1 ժ	Ներածություն: Աստվածաշունչ	Էջ 4-5 §1. էջ 6-7	Աշխատանքային տետրում գրել բառարան բաժինը, գրավոր պատասխանել էջ 8-ի ա/ առաջադրանքի 1-7 հարցերին:
ԳԼՈՒԽ 2 ՀԻՆ ԿՏԱԿԱՐԱՆ				
2	1ժ	Աշխարհի և մարդու ստեղծումը: Նոյը և ջրհեղեղը	§2 էջ 9-11 §3 էջ 12-13	Աշխատանքային տետրում գրել բառարան բաժինը, գրավոր պատասխանել էջ 11-ի ա/ առաջադրանքի 1-5 հարցերին, էջ 13-ի ա/ առաջադրանքի 1-3 հարցերին:

3	1ժ 1ժ	Արարատ լեռը Բաբելոնի աշտարակաշինությունը Գործնական աշխատանք	§4 էջ 15-16 §5 էջ 18-19	Աշխատանքային տետրում գրել բառարան բաժինը, ծանոթանալ էջ 17- ի լրացուցիչ նյութին, գրավոր պատասխանել էջ 19-ի ա,բ,գ առաջադրանքների բոլոր հարցերին:
4	1ժ	Հայաստանն Աստվածաշնչում Աբրահամը և նրա սերունդները	§6 էջ 21-23 §7 էջ 25-27	Աշխատանքային տետրում գրել բառարան բաժինը, գրավոր պատասխանել էջ23-ի և էջ 27-ի 1-4 հարցերին,կարդալ Հովհաննես Թումանյանի <<Ընտրյալը>> բանաստեղծությունը :
5	1ժ	Թագավորներ:Բաբելոնյան գերություն Մարգարեների գրքերը	§8 էջ 29-31 §9 էջ 33-34	Աշխատանքային տետրում գրել բառարան բաժինը, գրավոր պատասխանել էջ31-ի 1-7 և բ/ առաջադրանքի 1,2 հարցերին, կարդալ էջ 32-ի լրացուցիչ նյութը և էջ 35-ի <<Մարգարե>> բանաստեղծությունը :
6	1ժ	Թեմատիկ գրավոր աշխատանք		

Ամիս, ամսաթիվ	ՇԱ ԲԱԹ	Դասի բաժինը, թեման և նյութը	Տնային հանձնարարու թյուն Ինք աշխատանք ԴԱՍ
Նոր կտակարան 7 ժամ			
1	1. -2	Հիսուս Քրիստոսի ծննդյան ավետումը Հիսուս Քրիստոսի ծնունդը	ԴԱՍ 10-11 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
2	3-4 Գործնական աշխատանք	Պատանին տաճարում Հիսուս Քրիստոսի մկրտությունը	ԴԱՍ 12-13 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
3	5	Հիսուս Քրիստոսի փորձությունները	ԴԱՍ 14 ԴՍովորել պատմել, պատասխանել հարցերին

			գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
4	6	Տասներկու աշակերտների ընտրությունը	ԴԱՍ 15 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
5	7	Թեմատիկ աշխատանք	
6	8-9	Հիսուս օգնում է մարդկանց: Իմաստուն խորհուրդներ	ԴԱՍ 16 ԴԱՍ 17 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
7	10-11	Ամենամեծ նվերը Սերմնացանի առակը	ԴԱՍ 18 ԴԱՍ19 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային

			աշխատանք
8	12-13-14	Որոմների առակը Ճշմարիտ բարեկամ Մոլորյալ որդու վերադարձը	ԴԱՍ 20 ԴԱՍ21 ԴԱՍ 22 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
9	15-16	Հիսուսի մուտքը Երուսաղեմ Վերջին ընթրիքը	ԴԱՍ 23 ԴԱՍ 24 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
10	17-18	Հիսուս Քրիստոսի խաչելությունը Հիսուսի թաղումն ու հարությունը	ԴԱՍ 25 ԴԱՍ 26 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք

ՎՐԴ ԴԱՄԱՐԱՆ

ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ԹԵՄԱՏԻԿ ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄ

(շաբաթական 1 ժամ, տարեկան՝ 34 ժամ)

№	Դասաժամ	Դասի բաժինը, թեման, նյութը	Ուսուցանվող նյութի պարագրաֆը և էջը դասագրքում	Ինքնուրույն աշխատանք
ԳԼՈՒԽ 1. ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ				
1	2 ժ	Ներածություն: Եկեղեցի	Էջ 3-4 §1. էջ 5-7	Աշխատանքային տետրում գրել բառարան բաժինը, գրավոր պատասխանել էջ 7-ի ա,բ,գ առաջադրանքների հարցերին:
2	1ժ	Քրիստոնեական եկեղեցու հիմնական ուղղությունները:	§2 էջ 9-12	Աշխատանքային տետրում գրել բառարան բաժինը, գրավոր պատասխանել էջ 13-ի ա, բ առաջադրանքի 1-9 հարցերին, լրացնել էջ 13-ի աղյուսակը:

ԳԼՈՒԽ 2. ՀԱՅ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

3	2ժ	<p align="center">Հայ առաքելական եկեղեցու նվիրապետությունը: Հայ առաքելական եկեղեցու վարչական կառույցը:</p>	<p align="center">§3 էջ 14-16 §4 էջ 19-21</p>	<p>Աշխատանքային տեղում գրել բառարան բաժինը, սովորել էջ 17-ի լրացուցիչ նյութը, գրավոր պատասխանել էջ 17-ի 1-10 և էջ 21-ի 1-9 հարցերին : Սովորել Տերունական աղոթքը:</p>
4	3ժ	<p align="center">Հայկական եկեղեցիների կառուցվածքը: Հայոց եկեղեցու խորհուրդները: Գործնական աշխատանք</p>	<p align="center">§5 էջ 23-24 §6 էջ 28-29</p>	<p>Աշխատանքային տեղում գրել բառարան բաժինը, գրավոր պատասխանել էջ25-ի և էջ 29-ի 1-6 հարցերին,կարդալ Վահան Թեքեյանի << Եկեղեցին Հայկական >> բանաստեղծությունը :</p>
5	2ժ	<p align="center">Մկրտություն և Սուրբ Դրոշմ: Ապաշխարություն:</p>	<p align="center">§7 էջ 30-31 §8 էջ 34-35</p>	<p>Աշխատանքային տեղում գրել բառարան բաժինը, գրավոր պատասխանել էջ 32-ի և էջ 35-ի ա/ առաջադրանքի 1-6 հարցերին և գրել << Իմ մկրտության օրը>> վերնագրով շարադրություն:</p>
6	1ժ	<p>Թեմատիկ գրավոր աշխատանք</p>		

Ամիս, ամսաթիվ	Դաս N. Շաբաթ	Դասի բաժինը, թեման և նյութը		Տնային հանձնարարու թյուն Ինք. աշխատանք
		ԹԵՄԱ 3 ՀԱՅ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ԽՈՐՀՈՒԴՆԵՐԸ (3 ԺԱՄ)		
	1.	Ապաշխարություն Ս.Հաղորդություն		Դաս8-9 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
	2	Պսակ		Դաս 10 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
		Թեմա 4 ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՏՈՆԵՐԸ (8 ԺԱՄ)		
	3	Ընդհանուր ակնարկ եկեղեցական տոների մասին		Դաս 11 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային

				աշխատանք
	4	Ավերման և Ծննդյան տոները: Սուրբ Սարգիս		Դաս 12 Դաս 13 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
	5	Գործնական աշխատանք Ս.Վարդանաց տոնը Բուն բարեկենդան և Մեծ պահք		Դաս 14 Դաս 15 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
	6	Տյառնընդառաջ Ծաղկազարդ		Դաս 16 Դաս 17 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
	7	Սուրբ Հարություն և Զատիկ Համբարձման տոնը		Դաս 18 Դաս 19 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
	8	Կաթողիկոսին Սուրբ Էջմիածնի տոնը Քրիստոսի Պայծառակերպության		Դաս 20 Դաս 21 Սովորել պատմել, պատասխանել

		տոնը:Վարդավառ		հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
	9	Մարիամ Աստվածածին վերափոխման տոնը:Խաղողօրհներք Խաչվերաց		Դաս 22 Դաս 23 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
	10	Վարագա խաչի տոնը Թարգմանչաց տոնը		Դաս 24 Դաս 25 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
	11	Թեմատիկ գրավոր աշխատանք		

Հայոց եկեղեցու պատմություն VII դասարան/(34 ժամ)

Դասի N	Դասի բաժինը, թեման, նյութը	Սովորողներին ներկայացվող չափորոշյալին պահանջները և Ա, Բ, Գ մակարդակների	Էջ
1.	Ներածություն (1 ժամ)	ԹԵՄԱԼ ՆԱԽԱՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ԿՐՈՆՆԵՐԸ 3 ժամ	
2.	§1. Հին հայոց նախաքրիստոնեական հավատալիքները (1 ժամ)	<p>Ամակարգակ Իմանա՝ հեթանոս հայերի կողմից պաշտվող բնության երևույթները, բարի և չար ոգիների մասին, հեթանոս հայերի կարծիքը վաշխարհի բաղկացուցիչ մասերը, հայոց հեթանոսական լիցարանի միջանկյալ ստվածների անուններ: Կարողանա՝ թվարկել հեթանոսական պաշտամունքի կենտրոնները Հայկական լեռնաշխարհում:</p> <p>Բնակարգակ Իմանա՝ բարի և չար ոգիների անունները, աշխարհաստեղծման հայոց առասպելը, հեթանոսական դարաշրջանի առասպելներին անունները:</p> <p>Կարողանա՝ բացատրել Պիվահար, Շահապետվայրաց, Բախտ, տոտեմիզմ, Անդունդ, հեթանոսություն, Միերիդուռ անուններն առևտրականությունները, համեմատել Արամազդի տաճարը՝ Ելիյան տաճարի հետ, բացատրել Ամանորն Վանաստորա ստվածների դերը հայրականության մեջ:</p> <p>Գմակարգակ Իմանա՝ Աշտիշատի տաճարի տեղում մեծ տաճարում կառուցված Ս. Կարապետվանքի մասին, իմանա Վանի թագավորության զլխավոր ստվածների անունները:</p> <p>Կարողանա՝ մեկնաբանել հայոց հեթանոսական առասպելներին առանձին հատկությունները, բացատրել Բշպուհնիարքայի կողմից ժայռի վրան վաճված ժողովուրդներին ստվածների անունները փորագրման պատճառները:</p>	5-8
3.	§2. Հին Հնդկական և Զրադաշտական կրոնը (1 ժամ)	<p>Ամակարգակ Իմանա՝</p> <p>Կարողանա՝</p> <p>Բնակարգակ Իմանա՝</p> <p>Կարողանա՝</p> <p>Գմակարգակ Իմանա՝</p> <p>Կարողանա՝</p>	10-12
4.	§3. Հունա-հռոմեական դիցարանը և Հելլենիստական դարաշրջանի կրոնը (1 ժամ)	<p>Ամակարգակ Իմանա՝</p> <p>Կարողանա՝</p> <p>Բնակարգակ Իմանա՝</p> <p>Կարողանա՝</p> <p>Գմակարգակ Իմանա՝</p> <p>Կարողանա՝</p>	14-16

ԹԵՄԱ II. ՔՐԻՍՏՈՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՈՒՄԸ 5 ժամ

5.	<p align="center">§4. Քրիստոնեության տարածման պատմական պայմանները (1 ժամ)</p>	<p>Ամսկարդակ Իմանա Հռոմեական կայսրությունում Աղարուն մատառաջաճնորդադափարախոսության նրահիմնադրի մասին: Կարողանա բացատրել հռոմեական կայսրերի՝ քրիստոնյաների դեմ պայքարելու պատճառները:</p> <p>Բնակարդակ Իմանա այն երկրներին նույն էրը, որ տեղի հիմնադրվեցին քրիստոնեական մատառաջին համայնքները: Կարողանա բացատրել քրիստոնյա մատառաջին համայնքերի հանդամներին միավորող հանգամանքները, բացատրել կուռք, քարոզչություն, առաքյալ, քրիստոնեական համայնք բառերը նույն հասկացությունները:</p> <p>Գմակարդակ Իմանա քրիստոնյա համայնքներին հալածող հռոմեական կայսրերի նույն էրը: Կարողանա քրիստոնեության արագ տարածման հզորացման պատճառները:</p>	19-21
6-7.	<p align="center">§5. Քրիստոնեության մուտքը Հայաստան. Հայոց առաջին լուսավորիչները (2 ժամ)</p>	<p>Ամսկարդակ Իմանա Քրիստոնեությունը Հայաստանում մատառաջին քարոզած առաքյալների նույն էրը, առաքյալների գործունեության կենտրոնները:</p> <p>Կարողանա բացատրել Հայոց եկեղեցու՝ Առաքելական անվանումը: Բնակարդակ Իմանա Եդեսիայում գահակալող Աբգար թագավորի մասին, Հայաստանում Թադեոս Բարդուղիմեոս առաքյալների հանդիպման վայրը, Սանատրուկարքայի վերաբերմունքը առաքյալներին նրանց հետևողներին կատմամբ: Կարողանա վերլուծել Սանատրուկարքայի գործունեության պատճառները, բացատրել Առաքելական եկեղեցի, Սրբազան սականություն, Աթոռ Թադեի արտահայտությունները:</p> <p>Գմակարդակ Իմանա Թադեոս Բարդուղիմեոս առաքյալների Ավետարանում հիշատակված անունները, առաքյալներին հաստակության վայրերում կառուցված եկեղեցիներին նույն էրը</p> <p>Կարողանա համակարգված ներկայացնել և մեկնաբանել Հայաստանում մատառաջյալների գործունեությունը և դրա արդյունքները</p>	23-25
8-9.	<p align="center">§6. Քրիստոնեության տարածումը Հայաստանում I-III դդ. (2 ժամ)</p>	<p>Ամսկարդակ Իմանա առաքյալների կողմից եպիսկոպոսական աթոռներ հիմնադրելու գավառներին անվանումները: Կարողանա բացատրել եպիսկոպոսների դերը համայնքներում ներկայացնել նրանց գործունեությունը: Բնակարդակ Իմանա I-III դդ. Մեծ Հայքում և Փոքր Հայքում գործող քրիստոնեական համայնքների մասին</p> <p>Կարողանա ներկայացնել I-III դդ. քրիստոնյաների հանդեպ Հայաստանի հարևան երկրներին շխանություններին վերաբերմունքի պատճառները, բացատրել լճնավոր, մարտիրոս, նահատակ հասկացությունները</p> <p>Գմակարդակ Իմանա Ոսկյանց և Սուքիասյանց գործունեության և նահատակության մասին: Կարողանա բացատրել լճնավորների՝ անմարդաբնակ վայրերի հետևալու պատճառները</p>	27-29

10.	Գործնական աշխատանք		
ԹԵՄԱ III. ՔՐԻՍՏՈՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀՈՉԱԿՈՒՄԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄՈՐՊԵՍՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐՈՆ 4 ժամ			
11-12.	§7. Քրիստոնեության հռչակումը՝ որպես պետական կրոն (2 ժամ)	<p>Ամակարդակ Իմանա՝ Պարսկաստանում տեղի ունեցած հեղաշրջումը, Գրիգորի՝ Խորվիրայնե սովելումասին, քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու, տարեթիվը նայոթամանակի շտոյարքայատոհմը, Հայոց զորքերի կենտրոնը, Մայր տաճարին ավակատ իքի տարեթիվը ու օրը</p> <p>Կարողանա՝ վերլուծել Տրդատի հիվանդանալու պատճառները, բացատրել Էջմիածին անվան սուղաբանությունը Բնակարդակ</p> <p>Իմանա՝ քրիստոնեության պետական կրոն հռչակելու հետևանքով արևմտյան երկրներում քրիստոնեության արգելումը, Ազգաբնակչության պատմիչին ասին, Գրիգոր Լուսավորչի տեսիլքը</p> <p>Կարողանա՝ բացատրել յարձիքերը, վկայարան, տեսիլք, Սուրբ սեղան, սրբերի մասունքներ բառերն ու հասկացությունները, ներկայացնել քրիստոնեության հաստատմանը նթացքը Հայաստանում, վերլուծել Գրիգոր Լուսավորչի Կեսարիայում մեկնությունը, իսկ Աշտիշատում կաթողիկոս ձեռնադրվելու պատճառները</p> <p>Գնակարդակ Իմանա՝ Վաղարշապատում ՄԱԿ. կառուցված վկայարանները, քրիստոնեությանը նոր մանան հրաժեշտության հետևանքով արևմտյան կանոնները, Գրիգոր Լուսավորչի կողմից հիմնադրված եկեղեցիները, Տրդատարքայի մկրտության տարեթիվը նվայրը</p> <p>Կարողանա՝ մեկնաբանել Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու անհրաժեշտությունը, բացատրել հայոց արձիպատմական նշանակությունը:</p>	32-35
13	Թեմատիկ գրավոր աշխատանք	<p>Իմանա՝ քրիստոնեության պետական կրոն հռչակելու հետևանքով արևմտյան երկրներում քրիստոնեության արգելումը, Ազգաբնակչության պատմիչին ասին, Գրիգոր Լուսավորչի տեսիլքը</p> <p>Կարողանա՝ բացատրել յարձիքերը, վկայարան, տեսիլք, Սուրբ սեղան, սրբերի մասունքներ բառերն ու հասկացությունները, ներկայացնել քրիստոնեության հաստատմանը նթացքը Հայաստանում, վերլուծել Գրիգոր Լուսավորչի Կեսարիայում մեկնությունը, իսկ Աշտիշատում կաթողիկոս ձեռնադրվելու պատճառները</p> <p>Գնակարդակ Իմանա՝ Վաղարշապատում ՄԱԿ. կառուցված վկայարանները, քրիստոնեությանը նոր մանան հրաժեշտության հետևանքով արևմտյան կանոնները, Գրիգոր Լուսավորչի կողմից հիմնադրված եկեղեցիները, Տրդատարքայի մկրտության տարեթիվը նվայրը</p> <p>Կարողանա՝ մեկնաբանել Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու անհրաժեշտությունը, բացատրել հայոց արձիպատմական նշանակությունը:</p>	38-40

Թեմա 4. Հայոց եկեղեցիական կառույցի ձևավորումն ու ամրապնդումը - 8 ժ			
1	1	Հայոց եկեղեցու կառույցի ձևավորումը	§ 9
2	2	Հայոց եկեղեցին Ս. Գրիգոր Լուսավորչի հաջորդների օրոք	§ 10
3	3	Ս. Ներսես Մեծ: Աշտիշատի ժողովը	§ 11
4	4	Պոտություն եկեղեցի հարաբերությունները 4-րդ դարի երկրորդ կեսին	§ 12
5	5	Հայոց եկեղեցու ամրապնդումը; Ս. Սահակ Պարթևի եվ Ս. Մեսրոպ Մաշտոց	§ 13
6	6	Հայոց եկեղեցու ամրապնդումը; Ս. Սահակ Պարթևի եվ	§ 13

		Ս.Մեսրոպ Մաշտոց	
7	7	Տիեզերական ժողովները	§ 14
8	8	<i>Գործնական աշխատանք</i>	
		<i>Թեմա 5. Հայոց եկեղեցին 5-ից 9-րդ դարերում -9ժ</i>	
9	1	Հայոց եկեղեցին հավատի եվ հայրենիքի պաշտպան	§ 15
10	2	Հայոց եկեղեցին հավատի եվ հայրենիքի պաշտպան	§ 15
11	3	Քաղկեդոնի ժողովը, ընդհանրական եկեղեցու բաժանումը եվ Հայոց եկեղեցին	§ 16
12	4	Քաղկեդոնի ժողովը, ընդհ. եկ. Բաժ-ը եվ Հայ. եկ -ին	§ 16
13	5	<i>Թեմատիկ աշխատանք</i>	
14	6	Հայոց եկեղեցու փոխհարաբերությունները Վրաց ու Աղվանից եկեղեցիների հետ 5-ից 7-րդ դարերում	§ 17
15	7	Հայոց եկեղեցու փոխհարաբերությունները Վրաց ու Աղվանից եկեղեցիների հետ 5-ից 7-րդ դարերում	§ 17
16	8	Իսլամ	§ 18
17-18	9	Ս.Հովհան Օձնեցին եվ պավլիկյան աղանդավորական շարժումը	§ 19
19-20	1	Ամփոփիչ դաս	

Հայոց եկեղեցու պատմություն VIII դասարան/(34ժամ)

Դասի N	Դասի բաժինը, թեման, նյութը	Սովորողներին ներկայացվող չափորոշային պահանջները ստԱ, Բ, Գ մակարդակների	Էջ
1.	Ներածություն (1 ժամ)	ԹԵՄԱ Ա. ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻՒՆԵՐԻ ՕՐՈՔ 10 ժամ	
2-4.	§1. Հայոց եկեղեցու դերը անկախ թագավորության վերականգնման և ամրապնդման գործում (3 ժամ)	<p>Ամակարդակ Իմանա՝ Ձաքարիա Ձագեցուն սրբության հանգամանքների մասին, Սևանի կղզու մէջ ղ. կառուցված եկեղեցիների Անունները, Հովհաննես Դրասխանակերտցու պատմական աշխատության անվանումը, Սուրբ Մաշեկ եկեղեցու կառուցման վայրը, տարեթիվը, ճարտարապետի և պատվիրատուի անունները</p> <p>Կարողանա՝ բնութագրել Ձաքարիա Ձագեցուն, բնութագրել Հովհաննես Դրասխանակերտցուն Բնակարդակ Իմանա՝ Աշոտի շխանին թագավորի շահակելու տղությունը, Ձաքարիա Ձագեցու կատարած քայլերը, Գևորգ Գառնեցի կաթողիկոսին սրբությանն գործունեության կարևոր դրվագները, Մաշտոց Ա եղիվարդեցի կաթողիկոսի թողած ծիսական ժողովածուի անվանումը, Հովհաննես Դրասխանակերտցու գործունեության կարևոր դրվագները Կարողանա՝ բացատրել «խոստովանող» հասկացությունը, բացատրել աշխարհական Ձաքարիա Ձագեցու կաթողիկոսը սրբելու հանգամանքները</p> <p>Գմակարդակ Իմանա՝ Փոտպատրիարքի պահանջի, 862 թ. Շիրակ ավանում գումարված ժողովին նրա քննադատական անհամաձայնության Գևորգ Գառնեցու օրհնության բազմաթիվ ավանդակները, հայոց թագավորներին</p> <p>Կարողանա՝ գնահատել Փոտպատրիարքի՝ քաղկեդոնականությունը ներդրումը երկու պահանջը մերժելու հայերի քայլի կարևորությունը, վերլուծել կաթողիկոսական աթոռի՝ Աղթամարում հաստատվելու պատճառները</p>	5-9
5-6.	§2. Հայոց եկեղեցին Բագրատունյաց թագավորության վերելքի ժամանակաշրջանում (2 ժամ)	<p>Ամակարդակ Իմանա՝ Կաթողիկոսարանի Կարս տեղափոխման տարեթիվը, այդ ժամանակ գահակալող արքային կաթողիկոսի անունները, Գրիգոր Նարեկացու կենսագրական կարևոր դրվագները, «Մատյանողբերգության» պոեմի մասին Կարողանա՝ հիմնավորել կաթողիկոսական աթոռի Կարս տեղափոխման անհրաժեշտությունը, ներկայացնել և մեկնաբանել Գր. Նարեկացու կյանքի մասին ավանդազրույցները</p> <p>Բնակարդակ Իմանա՝ Մյունյաց մետրոպոլիտության վերականգնման, Մյունյաց Աղվանիցաթոռների անջատողական ձգտումների մասին, Խաչիկ Արշարունու գործունեության կարևոր դրվագները, Նարեկավանքի դպրոցի գործունեության մասին</p> <p>Կարողանա՝ վերլուծել Անանիա Մոկացու կիրքորոշումը՝ բռնության բռնադրված կանխադրումները ներդրումը և ածիայե ընկալման մեջ, բացատրել աղոթքի հոգևոր հարկերը</p> <p>Գմակարդակ Իմանա՝ Խաչիկ Արշարունու կողմից Կիլիկիայում հայկական եպիսկոպոսությունների հիմնադրման մասին փաստեր, «Մատյանողբերգության» պոեմի բովանդակության և կառուցածքի մասին</p> <p>Կարողանա՝ վերլուծել Մյունյաց Աղվանիցաթոռների անջատողական ձգտումների դեմ Անանիա Մոկացի կաթողիկոսի ձեռնարկած քայլերի քաղաքական նշանակությունը, գնահատել «Մատյանողբերգության» պոեմը որպես ազգային-հոգևոր մեծագույն արժեք</p>	12-15

7-8.	<p>§3. Մայրաքաղաք և կաթողիկոսանիստ Անիի ծաղկումը: Մարգիս Ա Սևանցի(2ժամ)</p>	<p>Ամսկարդակ Իմանա՝ Անիմայրաքաղաքին շանավոր եկեղեցիներին վանքերի անունները Կաթողանա՝ նկարագրել Անին Բմսկարդակ Իմանա՝ Մարգիս Ա Սևանցի կաթողիկոսի գործունեության նկարագրումը Կարողանա բացատրել Գագիկ արքայի՝ կաթողիկոսականաթոռի դերի կարևորման պատճառները Գմսկարդակ Իմանա՝ Մարգիս Ա Սևանցի կաթողիկոսի պատվերով գրված գործերը: Կարողանա ներկայացնել և համեմատել Անի նոր պեսչայաստանի հոգևոր և աշխարհիկ կենտրոն, գնահատել Անի մայրաքաղաքի դերը հայրցայատմության մեջ, նկարներով ճանաչել Անիի եկեղեցիները և վանքերը</p>	18-19
9.	<p>§4. Հայոց եկեղեցին Բագրատունյաց թագավորության անկման շրջանում (1ժամ)</p>	<p>Ամսկարդակ Իմանա՝ 1022 թ. կատարված Զորհնեքի ծեսի մասին, Անիի թագավորության վերացման դրվագները Կարողանա բացատրել կաթողիկոսի՝ «Գետադարձ» անվան վանատանալու պատճառը, բացատրել Անիի թագավորության կործանումից հետո Բյուզանդիայի՝ Հայոց եկեղեցուն նկատմամբ անհանդուրժողական վերաբերմունքի պատճառները</p>	22-23
10-11.	<p>§5. Հայոց եկեղեցուն նկատմամբ գործադրված ճնշումներն ու հալածանքները Բագրատունյաց թագավորության անկումից հետո (2ժամ)</p>	<p>Բմսկարդակ Իմանա՝ Մարգիս Ա կաթողիկոսի կենդանության օրոք նոր կաթողիկոսի ձեռնադրության անհրաժեշտության մասին, Խաչիկ Բ Անեցու գահակալման շրջանի մասին, Ծամնդավի ժողովի մասին, Բարսեղ Անեցի կաթողիկոսի գործունեության նկարագրումը Կարողանա բացատրել բյուզանդացիների՝ Պետրոս Գետադարձ կաթողիկոսին Հայաստան վերադառնալու յուրաքանչյուր պատճառները, բացատրել լսել ջուկյան արշավանքների ժամանակ բյուզանդացիների՝ հայոց եկեղեցուն նկատմամբ քաղաքականության նպատակները Գմսկարդակ Իմանա՝ Պետրոս Գետադարձ կաթողիկոսի կողմից տեղի ունեցած պակասություններին անունները, Բարսեղ Անեցի կաթողիկոսի ստացած տիտղոսը, Հայրապետականաթոռների ստեղծման մասին Կարողանա վերլուծել Բյուզանդիայի՝ Հայաստանին նկատմամբ անհանդուրժողական վերաբերմունքի հետևանքները և վերլուծել հայրապետականաթոռների առաջացման պատճառը Հայոց եկեղեցու համար</p>	26-28
12.	<p>Կրկնություն</p>		
13.	<p>Թեմատիկ գրավոր աշխատանք</p>		

Ամիս, ամսաթիվ	ՇԱ ԲԱԹ	Դասի բաժինը, թեման և նյութը	Տնային հանձնարարու թյուն Ինք. աշխատանք ԴԱՍ
Թեմա 1. Հայոց եկեղեցին Կիլիկիայում			
1	1	Հայոց եկեղեցու կազմակերպումը Կիլիկիայան Հայաստանում	ԴԱՍ 6 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
2.	1	Կաթողիկոսների ընտրության նոր կարգը	
3.	1	Հայ-Հռոմեական և Հայ-Բյուզանդական	ԴԱՍ 7 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
4.	1.	Հռոմկլայի եկեղեցական ժողովը	

5.	1	Հայոց եկեղեցին Չաքարյան Հայաստանում	ԴԱՍ 8 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին
6.	1.	Սսի եկեղեցական ժողովը	գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
7	1	Քրիստոնեական եկեղեցիների միավորման փորձերը	ԴԱՍ 9 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին
8	1	Պայքար եկեղեցիների միավորման փորձերի դեմ	գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
9	1	Գործնական աշխատանք	
10	1	Հայոց եկեղեցին 14-15-րդ դարերում Կաթողիկոսական աթոռը Կիլիկյան թագավորության անկման շրջանում Կրկնություն Կաթողիկոսական աթոռի տեղափոխումն Էջմիածին	ԴԱՍ 10-11 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
14.	1	Հայոց եկեղեցու նվիրապետությունը	Դաս 12 Սովորել պատմել,
15.	1.	Սսի կաթողիկոսությունն ու Երուսաղեմի հայոց պատրիարքությունը	պատասխանել հարցերին գրավոր,

			կատարել բառային աշխատանք
16 17.	1. 1	Եկեղեցին և Հայ ազատագրական շարժումը 15-17-րդ դարերում Հոգևոր – մշակութային կյանքի զարթոնքը: Մովսես Գ Տաթևացի	ԴԱՍ 13-14 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
18 19	1 1	Կաթոլիկ շարժումը Հայոց մեջ: Մխիթարյան Միաբանությունը	ԴԱՍ 15 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
20	1	Հայոց եկեղեցին 18-րդ դարում	ԴԱՍ 16 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
21		Թեմատիկ գրավոր աշխատանք	

Հայոց եկեղեցու պատմություն IX դասարան / (34 ժամ)

Դասի N	Դասի բաժինը, թեման, կուրթը	Սովորողներին ներկայացվող չափորոշչային պահանջները ըստ Ա, Բ, Գ մակարդակների	Էջ
1.	Ներածություն (1 ժամ)		
ԹԵՄԱ I. ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ XIX ԴԱՐԻ ՄԿՁԲԻՑ ՄԻՆՉԵՎ 1860-ԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԸ 6 ժամ			
2-3.	§1 Հայոց եկեղեցին XIX Դարի սկզբին (2 ժամ)	<p>Ամակարդակ Իմաստա՝ Մինողի ստեղծման մասին, XIX դարի սկզբին գործող Հայոց եկեղեցու նվիրապետական աթոռները, 1826-1828 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմին Ներսես Աշտարակեցու մասնակցության մասին, 1836 թ. եկեղեցական կանոնադրության ներառման մասին, կաթողիկե եկեղեցու՝ Կ. Պոլսի պատրիարքությունից առանձնապես նախընտրվածության և եկեղեցու առաջացման մասին, Մատթեոս Ա Կոստանդնուպոլսեցի կաթողիկոսի մասին</p> <p>Կարողանա՝ բնութագրել Ներսես Աշտարակեցուն, բացատրել եկեղեցական կանոնադրության «Թիֆլիսյան» տարբերակի չհաստատման պատճառները, բացատրել կաթողիկոսության նբողոքականության տարածման պատճառները</p> <p>Գնահատական Իմաստա՝ XIX դ. սկզբին Հայոց եկեղեցու կողմից իրականացվող գործառնությունները, XIX դ. սկզբին Մայր Աթոռին նվիրապետական աթոռների միջնհաստատված հարաբերություններին մասին, 1830-ական թթ. Հայոց եկեղեցու վիճակի մասին, եկեղեցական կանոնադրության բովանդակությունը, հայ ժողովրդի տարբեր հատվածների կողմից 1836 թ. եկեղեցական կանոնադրության հանդեպ վերաբերմունքի մասին, Հայոց եկեղեցու ցեղային կաթողիկե եկեղեցու առանձնացման պայմանները, բողոքական եկեղեցու առաջացման պայմանները</p>	5-8
4.	§2 Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին: Ներսես Ե Աշտարակեցի (1 ժամ)	<p>Կարողանա՝ վերլուծել Մինողի ստեղծման նշանակությունը Հայոց եկեղեցու համար, բացատրել ցարական կառավարության կողմից Հայոց եկեղեցու նհատկացվող առանձնահատուկ վերաբերմունքի պատճառները, բացատրել Վեդար, մետրոպոլիտ, հասկացությունները, բացատրել Բ. Պասկևիչի՝ Ներսես Աշտարակեցու նհալածելու պատճառները, բացատրել լրջության կառավարության կողմից բողոքական եկեղեցու ճանաչման պատճառները, բացատրել սուլթանի՝ հայկաթողիկներ իանջատվելու նդեմի ներու պատճառները</p>	13-16
5.	§3 Յարական կառավարությունը և Հայոց եկեղեցու փոխհարաբերությունների իրավական կարգավորումը (1 ժամ)	<p>Գնահատական Իմաստա՝ XIX դ. սկզբից մինչև XIX դ. 60 ական թթ. գահակալած հայոց կաթողիկոսներին, նրանց գահակալման տարիները, հայկաթողիկե եկեղեցու նկրտումներին մասին, բողոքական եկեղեցու կենտրոնները, առաջին քարոզիչներին առնու նները, 1820-1860-ական թթ. Հայոց եկեղեցու գործունեության մասին</p>	19-21
6-7.	§4 Հայոց ազգային եկեղեցական կյանքը 1820-60-ական թթ. (2 ժամ) Գործնական աշխ.	<p>Կարողանա՝ գնահատել Ներսես Աշտարակեցի կաթողիկոսի գործունեությունը, ներկայացնել նվերլուծել նվիրապետական աթոռներին դերն ու նշանակությունը Հայոց եկեղեցու նհայ ժողովրդի համար, վերլուծել ցարական կառավարության կողմից 1836 թ. եկեղեցական կանոնադրության մշակման պատճառները, գնահատել 1836 թ. եկեղեցական կանոնադրության նդերը Հայոց եկեղեցու համար, վերլուծել բողոքական եկեղեցու ցարական ազդեցությանը հայ ժողովրդին Հայոց եկեղեցու համար, ներկայացնել նվերլուծել հայության մեջ կաթողիկոսության նբողոքականության տարածման նե տևանքները, Մա</p>	23-27

**ԹԵՄԱ II. ՀԱՅՈՑԵԿԵՂԵՑՈՒԿՐԹԱՄՇԱԿՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ: ՊԱՅՔԱՐԴՈՒՄ ԱՅՄԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ
(XIX ԴԱՐԻՎԵՐՁ - XX ԴԱՐԻՄԿԻՉԲ) 4 ժամ**

8-9.	<p align="center">§5 Հայոց եկեղեցու կրթավճակության ձևերը (2 ժամ)</p>	<p>Ամսկարդակ Իմանա՝ Տարրական դպրոցներում կրթության տևողությունը, դասավանդվող դասարկաները, «Արարատ» հանդեսի հրատարակման վայրը, թվականը, հանդեսում արձարծվող հարցերը, Հայոց եկեղեցու կրթավճակության ձևերը սահմանափակելու տղոցը արմբարական կառավարության ձևերը, ցարական կառավարության գաղտնիքային կանոնները և Մկրտիչ Մարիյանի գլխավորությամբ կազմակերպված դասընթացը, ցարական կառավարության նկատմամբ հայկական դպրոցները փակելու թվականը:</p>	29-33	
10-11.	<p align="center">§6 Հայոց եկեղեցու պայքարը ցարական ինքնակալության դեմ: Մկրտիչ Ա Մարիյան (2 ժամ)</p>	<p>Կարողանա՝ գնահատել «Արարատ» հանդեսի դերը հայկականության մեջ, բացատրել ռուսական կառավարության Հայոց եկեղեցու նկատմամբ իրականացնելու պատճառները, բացատրել հայոց պատմության և աշխարհագրության հասկանալի անհարգելի անպատճառները:</p> <p>Բնակարդակ Իմանա՝ հոգևոր և վիճակային դպրոցներին մասին, Արմաշի դպրեվանքի և հիմնադրման տարեթիվ մասին, 1883 թ. հայկական դպրոցներին դեմ կատարված հալածանքների պատճառը, 1903 թ. հունիսի 12-ի օրենքի մասին: Կարողանա՝ բացատրել XIX դ. վերջին և XX դ. սկզբին օսման նյանև ռուսական շխանությունների կողմից Հայոց եկեղեցու հալածանքների պատճառները, վերլուծել 1886 թ. հայկական դպրոցները վերաբացելու ցարական կառավարության թույլ տված պատճառները, ներկայացնել և մեկնաբանել Մկրտիչ Ա Մարիյանի 1903 թ. հունիսի 12-ի օրենքի հրականացումը կանխելու նպատակով ձևերը և արդյունքները: Գնակարդակ Իմանա՝ Մտ. Փափազյանի կողմից մշակված ծրագրի համաձայն կրթական տղորտում կատարված փոփոխությունները, Ալեքսանդր III ցարի 1891 թ. հրամանի մասին, հայկական դպրոցներին վերաբացման համար ծավալված պայքարի մանրամասները, Մկրտիչ Ա Մարիյանի հայթաթարականը նդհարումները կանխելու համար կատարված արձարծվերը, Նիկոլայ I ցարի կողմից ստորագրված հրովարտակի օրենքի մասին:</p>	35-38	
<p align="center">ԹԵՄԱ III. ՀԱՅՈՑԵԿԵՂԵՑՈՒՆԵՎ ԱԶՍԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԴՈՒՄ ԳՈՐԾՈՒՆԸ 4 ժամ</p>				
12.	<p align="center">§7 Հայոց եկեղեցին և Հայկական հարցը (1 ժամ)</p>	<p>Ամսկարդակ Իմանա՝ Ման Ստեֆանյանի և Բեռլինի վեհաժողովների մասին, «Երկաթե շերտեր» խորհուրդը, հոգևորական հայտուկների անուններ, Մկրտիչ Մարիյանի ազգանվեր գործունեության տրոշրվածները, Մեծ եղեռնի տարիների նշանակալի եկեղեցիների քանակը Կարողանա՝ բնութագրել Մկրտիչ Մարիյանի կաթողիկոսին, բնութագրել Գևորգ Ե Սուրենյանցի կաթողիկոսին: Բնակարդակ Իմանա՝ Չեյթունի ինքնապաշտպանության, և Բարդուղիմեոս վարդապետի մասին, 1880-1890-ական թթ. ջարդերից ստուծածների նօզնություն կազմակերպելու տղոցը արմբարական կրթությանը Մկրտիչ Մարիյանի գործողություններին մասին, Գևորգ Ե:</p>	41-44	
13.	<p align="center">Թեմատիկ գրավոր աշխատանք</p>			

Ամիս, ամսաթիվ	ՇԱԲԱԹ	Դասի բաժինը, թեման և նյութը	Տնային հանձնարարություն
1. 2. 3		<p>Հայոց եկեղեցու պայքարը ցարական ինքնակալության դեմ :Մկրտիչ Ա Խրիմյան</p> <p>Հայոց եկեղեցին և Հայկական Հարցը</p>	ԴԱՍ 6-7 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
4 5. 6.		<p>Եկեղեցու մասնակցությունը XIX դարի վերջի և XX դարի սկզբի ազատագրական պայքարին Խանասորի արշավանքը</p> <p>Գևորգ Ե Սուրենյաց կաթողիկոսը և հայկական հարցի վերաբացումը</p>	ԴԱՍ 8-9 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
7		Հայոց Մեծ Եղեռն և եկեղեցին	Դաս 10 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, Գրել տեղեկություն Մեծ Եղեռնի մասին կատարել բառային աշխատանք

	8 9 10	1918թվականի հերոսամարտերը և եկեղեցին Ներեկեղացական կյանքի բարենորոգության հարցը Եկեղեցու գործունեությունը 1918-1920 թվականներին	ԴԱՍ 11-12 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
	11 12 13	Խորհրդային իշխանության քաղաքականությունը եկեղեցու նկատմամբ Բնությունների և հալածանքներ: Եկեղեցիների փակումը: Հալացանքների նոր շրջան: Խորեն Ա Մուրադբեկյան	ԴԱՍ 13-14 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
	14.	Հայոց եկեղեցին երկրորդ աշխարհամարտի տարիներին:	ԴԱՍ 15 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
	15 16	Գործնական աշխատանք Կաթողիկոսական ընտրություններ: Գևորգ Զ Չորեքյան	ԴԱՍ 16 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
	17	Հայոց եկեղեցու վերելքը: Վազգեն Ա	ԴԱՍ 17 Սովորել պատմել, պատասխանել

			հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
18 19	Եկեղեցին հայոց նորանկախ պետականության ստեղծման և ամրապնդման տարիներին Հայոց եկեղեցու միասնության ամրապնդումը: Գարեգին Ա		ԴԱՍ 18-19 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
20	Հայաստանի կրոնական համայնքները Գարեգին Բ: Վերելքի տարիներ		ԴԱՍ 20-21 Սովորել պատմել, պատասխանել հարցերին գրավոր, կատարել բառային աշխատանք
21	Թեմատիկ գրավոր աշխատանք		